

RIMME MASTEBROEK nd.nl/geloof BEELD WIKIMEDIA / ARTEMISIA GENTILESCHI

Een sterke vrouw, wie zal haar vinden?

...Hoogleraren Mariecke van den Berg (religiewetenschappen) en Yvonne Benschop (bedrijfskunde) doken in het verhaal van koningin Wasti, uit bijbelboek Ester.

...Wat heeft Wasti vrouwen van nu nog te zeggen? 'De 'nee' van Wasti kon niet in de doofpot worden gestopt.'

► NIJMEGEN

Hoewel ze katholiek is opgevoed, had Yvonne Benschop, hoogleraar Organizational Behavior aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, nog nooit van het verhaal van koningin Wasti gehoord. Mariecke van den Berg kan dat haar niet kwalijk nemen.

'Je komt in de Bijbel niet zomaar uit bij Wasti. Het Oude Testament staat in de beleving van veel christenen lager in de hiërarchie dan het Nieuwe Testament, binnen het Oude Testament wordt bijbelboek Ester relatief weinig gelezen en binnen Ester is Wasti ook nog eens een bijfiguur', schetst de hoogleraar christendom en feminisme, eveneens in Nijmegen. Het verhaal gaat als volgt. Wasti is een van de vrouwen van de Perzische koning Ahasveros. De koning geeft een groot feest, met veel drank en gasten van statuur, dat liefst 180 dagen duurt.

Ahasveros laat Wasti, die een apart feest viert met andere vrouwen, roepen om haar te laten zien aan zijn gasten. Wasti weigert. Er breekt paniek uit, want de koning lijdt zo gezichtsverlies.

Ahasveros en zijn raadgevers zijn bang dat het woord zich verspreidt en schrijven een brief aan het volk waarin staat dat iedere man thuis heer en meester moet zijn. Wasti wordt verstoten. Hoe het precies met haar afloopt, is niet bekend.

Theologe Van den Berg: 'Ik vind dit boeiend, omdat het laat zien hoe

'Ester voor Ahasveros' van Artemisia Gentileschi, bekend om haar aandacht voor lijdende, maar sterke vrouwen.

wankel macht is. Een enkele 'nee' zorgt voor paniek bij de koning en zet zijn macht op losse schroeven. Je kunt het vergelijken met de #MeToo-beweging: dat is eveneens publiekelijk uitgesproken verzet dat door Hollywood-machthebbers als Harvey Weinstein niet meer in de doofpot kon worden gestopt.'

vrouwennetwerken

Bedrijfskundige Benschop doet onderzoek naar vrouwennetwerken. Vanuit die blik vindt ze het interessant dat koning Ahasveros bang is dat het gedrag van Wasti door andere vrouwen gekopieerd gaat wor-

den. 'Collectief een vuist maken is belangrijk, laat inderdaad ook de #MeToo-beweging zien. We leven in een tijd waarin het individu centraal staat, maar inmiddels zien we ook de nadelen van het doorgesloten individualisme. Het helpt om jezelf te organiseren wanneer je verandering wilt bewerkstelligen.'

Van den Berg: 'Als gelovig mens geloof ik dat dit verhaal niet voor niets in de Bijbel staat. God wil hier iets mee zeggen. Voor vrouwen en mannen die eveneens slachtoffer van machtsmisbruik zijn geweest, kan dit troostvol zijn. Ook kan het kerken helpen om het gesprek over misbruik

en ongelijke machtsverhoudingen te openen: hoe zit dat bij ons? Welke mensen zijn kwetsbaar en op welke momenten? Zo'n gesprek voer je het liefst voordat er een concrete casus geweest is. Op het voorbeeld van Wasti staat een stuk minder spanning dan wanneer het over mensen uit de eigen gemeente gaat.'

armoede

Door haar 'nee' verliest Wasti een hoop zekerheid en luxe. Toch kun je haar een sterke vrouw noemen, omdat ze invloed heeft op haar situatie. Denk in de Bijbel bijvoorbeeld ook aan rechter Debora en aartsmoeder

Sara. Tegelijk betekent dat niet dat vrouwen zonder invloed zwak zijn, zegt Van den Berg: 'Zowel in de Bijbel als tegenwoordig zijn er veel slachtoffers van misbruik die simpelweg niet in de positie komen om verandering teweeg te kunnen brengen.' Voor Benschop zijn sterke vrouwen (en mannen) mensen die economisch hun eigen broek kunnen ophouden. Financieel onafhankelijk van een eventuele partner, dus. Maar een goede relatie heeft toch ook afhankelijkheid nodig? 'Dat is emotionele verbinding en iets anders dan afhankelijkheid op bestaansniveau. Relaties en huwelijk zijn niet altijd even stabiel; omdat vrouwen de meeste zorgtaken op zich nemen, trekken zij bij een verbroken relatie vaak, net als Wasti, financieel aan het kortste eind. We zien in Nederland daarom een 'vervrouwelijking' van mensen in armoede.'

Economische zelfstandigheid is vooral de moderne definitie van een sterke vrouw, zegt Van den Berg. 'In de Bijbel is dat nauwelijks een criterium, behalve misschien de sterke vrouw uit Spreuken 31:16. "Als zij haar zinnen op een akker zet, koopt ze hem, van wat ze heeft verdiend, plant ze een wijngaard." Ik vind economische zelfstandigheid van belang, omdat het nu eenmaal de kans vergroot dat een vrouw haar eigen keuzes kan maken. Maar het is niet alles. Het gaat ook om je netwerk, welke mensen je om je heen hebt en welke afspraken je met je partner hebt. Afhankelijkheid kan heel mooi zijn, zolang het mogelijk is om naar elkaar uit te spreken dat er ongelijkheid tussen jou en je partner kan zitten. Dat maakt de een kwetsbaarder dan de ander.'

►► De lezing 'Sterke vrouwen in de Bijbel en nu' van Benschop en Van den Berg is maandagavond online en gratis te volgen via www.radboudreflects.nl